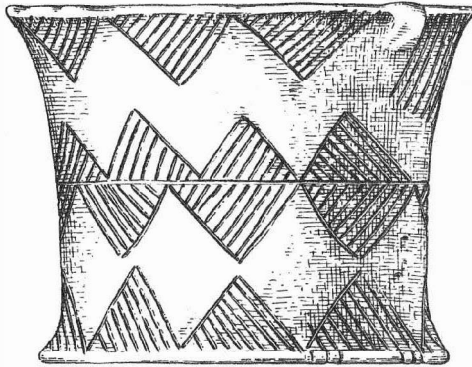

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

uzavřít, že se jedná o komplex pecovitých útvarů zřejmě stejného výrobního účelu, s největší pravděpodobností o pece chlebové. Nálezový inventář z prozkoumaných objektů je poměrně chudý. Tvoří jej zlomky zdobené i nezdobené slovanské keramiky, rámcově datovatelné do středohradištního období. Jsou mezi nimi zastoupeny hrncovité tvary, v jednom případě i miska. Z obsahu předpeční jámy B5/A byl získán zlomek kostěné síťovací jehlice a zlomek železného, blízkeneučitelného předmětu.

Dosavadní výsledky výzkumu potvrdily skutečnost, že lokalita představuje typ hradištní osady zemědělsko-pastevceckého rázu s kontinuou osídlení od konce starohradištního období do poloviny 10. století. Opakovanou zemědělskou kultivací je lokalita stále více a více narušována. Vzhledem k tomu, že dosud zjištěné objekty s výjimkou zásobních jam představují typ nadzemních staveb s lehčí, patrně srubovou konstrukcí, jen nepatrně zasahující podloží, jsou výzkumem zachycovány již pouze torza těchto objektů, čemuž odpovídá také chudý nálezový inventář. I přes tuto skutečnost se podařilo identifikovat pozůstatky 4 nadzemních staveb a 5 zásobních jam. K půdorysné dispozici sídliště nelze zatím nic určitého říci. Na základě dosavadních poznatků a povrchového průřezu lze usuzovat spíše na návěsní uspořádání. Zdá se, že poloha zachyceného výrobního komplexu, soustředající chlebové pece, zaujímala vůči ostatní zástavbě vysunutou pozici / situování na nejvyšší bod osídlené polohy, vzdálenostní odstup od objektů/. Poznatky výzkumu dále doplnily rozborů získaných semen, plodin a dřevin a osteologického materiálu, v němž dominuje podíl skotu.

Fortsetzung der Rettungsgrabung der slawischen Siedlung in Lechotice / Bez. Kroměříž/. Im Jahre 1981 setzte das Museum von Kroměříž in der Grabung der slawischen Siedlung bei Lechotice fort. In dieser weiteren Grabungsetappe wurden Reste zweier oberirdischer Bauten vermutlich von einer Blockkonstruktion und Reste von Ofen, offensichtlich Brotöfen, erfasst. Die Niederlassung kann vom Ende der älteren Burgwallzeit bis in die Mitte des 10. Jahrhunderts datiert werden.

ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY VE STRACHOTÍNĚ V ROCE 1982

/okr. Břeclav/

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno, Jiří Pajer, ÚLU Strážnice

V roce 1982 bylo v rámci výzkumu slovanských lokalit prováděno geofyzikální měření na hradišti "Petrova louka" u Strachotína, kterým se podařilo získat úplný půdorys staršího velkomoravského dvorce v severozápadním rohu lokality. Dále probíhal záchranný výzkum v samotné obci, kde bylo v místě domu čp. 41 prozkoumáno 10 velkomoravských kostrových pohřbů a několik středověkých objektů. Velkomoravské kostrové hroby obsahovaly běžný inventář, tzn. keramiku /hr. č. 35, 36; v hrobě č. 37 nádoba a torzo nádoby/, železné nože /hr. č. 40, 42/ a železný gombík nebo rolničku s otisky textilie /hr. č. 39/. Z deseti hrobů byly čtyři /hr. č. 34, 38, 41, 43/ bez nálezů. Pohřebiště můžeme rámcově datovat do 9. až první poloviny 10. století. Prozkoumané středověké objekty lze zařadit do 15. až 16. století, přičemž těžiště je v první polovině 16. století¹.

V srpnu 1982 byl proveden zjišťovací výzkum na bývalém dvoře JZD Dukla Strachotín s cílem zachytit rozsah mladohradištního pohřebiště, které bylo v tomto místě předpokládáno na základě nálezů hrobu z 11. století, uskutečněného při výzkumu u kostela sv. Oldřicha ve Strachotíně v roce 1980². Sonda byla vedena podél obvodové zdi bývalého dvora a podařilo se v ní zachytit hroby, ležící v několika vrstvách nad sebou. V některých z nich byli nebožtíci vybavení bronzovými esovitými záušnicemi většího průměru, podle nichž můžeme pohřby rámcově datovat do 12. století.

V jihovýchodní části sondy byl odkryt objekt s bohatým zastoupením habánské keramiky, který byl předán k prozkoumání Ústavu lidového umění ve Strážnici /ved. výzkumu J. Pajer/³. Objekt měl obdélníkový půdorys o stranách 180 x 240 cm a sahal až na humusovitou vrstvu s mladohradištními hroby, kterou zčásti narušil, podobně jako vrstvu staršího osídlení, kterou bylo možno dle zlomků keramiky datovat do 15. století. Na objekt navazovala v jeho jižní části vyhloubená úzká šachta, zhruba čtvercového průřezu o rozměrech 30 x 30 cm, asi současná s objektem. Objekt obsahoval množství habánské hrnciny, méně již fajánsí, dále hřeby, cvočky, kování, spinadla, zuhelnatělá přadena vlny. atd. K vzácnějším nálezům patří část ohřívadla, keramický nočník a za unikátní je možno označit zlomky fajánsové misky se stylizovanou architektonickou výzdobou, letopočtem 1610 a výrobní značkou M. Fajánsové nádobí lze zařadit mezi habánské inkunábule tzv. moravského období, vyrobené před rokem 1622.

Prozkoumaný objekt lze snad interpretovat jako zásobárnu hlíny pro keramickou výrobu. Šachta mohla být větracím otvorem lochu. V místě bývalého dvora JZD stával habánský dvůr tzv. "haushaben". Habáni zde byli usazeni od roku 1558. K zániku původní funkce objektů mohlo dojít již před jejich planýrkou, kterou lze spojovat s požárem dvora, jenž byl vypálen 6. srpna 1619 po bitvě u Dolních Věstonic a v roce 1622 došlo k zániku zdejší habánské obce.

Na základě nálezové situace i pravděpodobné interpretace materiálu byly provedeny dvě sondy v blízkosti objektu pro zjištění možného výskytu výrobního objektu, keramické pece. Zanýšleného cíle však nebylo dosa-

ženo a přítomnost vypalovací pece lze tedy předpokládat spíše buď v dolní části dvora, kde sondáž nebyla prováděna, nebo směrem západním, pokud zde již nedošlo ke zničení pece při výstavbě silničního tělesa v roce 1980.

Pro ověření tohoto předpokladu byla provedena zkusmá sondáž v areálu, který přiléhá k tělesu vozovky a nebyl při terénních úpravách narušen. K průzkumu tohoto terénu a možnosti výskytu archeologických lokalit nás přivedly i zemní práce, spojené s výstavbou kanalizace podél tělesa vozovky v roce 1980, které ve dvou místech narušily objekty s obsahem habánské keramiky. U prvního objektu byl narušen jen okraj, vlastní objekt směřuje pod budovu ubytovny JZD, takže výzkum je zatím nemožný. Obsahuje množství keramiky z výpadku keramické pece. V jeho blízkosti byl prozkoumán zbytek menšího odpadního objektu, který byl narušen při výstavbě kanalizace. Na tento objekt navazoval stavební komplex, zjištěný v délce asi 20 metrů po obou stranách kanalizační rýhy. Komplex se skládá ze zbytků cihlových základových zdí, podlah z cihel a v záspy bylo nalezeno množství habánské keramiky, pocházející opět z výpadku pece i z provozu domácností. Podle charakteru nalezené keramiky i tvaru, způsobu výroby a výrobního materiálu lze soudit, že stavební komplex patří také k habánskému osídlení. Jeho prozkoumání bude nutno provést pomocí plošného odkryvu.

Další lokalita s hojným výskytem habánské keramiky se nachází asi 100 metrů jižním směrem od bývalého dvora JZD. Jde o rozsáhlý odpadní objekt, situovaný v močálovitém prostředí, kam byl vyvážen odpad z domácností i početný materiál z výpadku keramických dělen. Lokalita byla objevena v roce 1979 při hloubení odlehčovacího kanálu novomlýnské údolní nádrže. Její odkryv však znemožňoval vysoký stav spodní vody, takže se výzkumná činnost omezovala jen na zjišťovací průzkumy v letech 1980 - 1981. Teprve v létě 1982 byl zaznamenán pokles spodní vody v souvislosti s terénními úpravami okolí. Při podrobnějším zjišťovacím průzkumu byl ověřován plošný rozsah a stratigrafie lokality, jejímž odkryvem se bude ÚLU zabývat v roce 1983.

Poznámky:

- 1 Hašek V. - Měřinský Z., Aplikace geofyzikálních metod a výzkumné práce na hradišti "Petrova louka" u Strachotína /okr. Břeclav/ v roce 1979. In: Sborník referátů konference Metodologické problémy československé archeologie v Libicích, 1979, v tisku; Klanicová E. - Měřinský Z., Archeologické výzkumy na katastru obce Strachotín v roce 1981 /okr. Břeclav/, PV 1981, Brno 1983, 47-48.
- 2 Měřinský Z., Výzkum hradiště "Petrova louka" u Strachotína a jeho zázemí v roce 1980 /okr. Břeclav/, PV 1980, Brno 1982, 32.
- 3 Další část příspěvku je stručným shrnutím podrobné zprávy J. Pajera. Tato zpráva bude publikována samostatně. Pajer J., Výzkum habánské lokality ve Strachotíně /okr. Břeclav/, VVM XXXVII, 1985, v tisku.

Archäologische Grabungen in Strachotín im Jahre 1982 /Bez. Břeclav/. Im Jahre 1982 wurde eine geophysikalische Messung auf der Lokalität "Petrova louka" bei Strachotín vorgenommen, durch die es gelang den kompletten Grundriss eines älteren grossmährischen Gehöftes in der nordwestlichen Ecke der Lokalität zu gewinnen. Ferner verlief die Grabung in der alleinigen Gemeinde, wo an der Stelle des Hauses Nr. 41 zehn grossmährische Skelettbestattungen untersucht worden waren, die rahmenhaft in das 9. bis erste Hälfte des 10. Jahrhunderts datiert sind und einige mittelalterliche Objekte aus dem 15. bis 16. Jahrhundert. Im August 1982 wurde eine Feststellungsgrabung auf dem ehemaligen Hofe der LPG Dukla Strachotín durchgeführt, mit dem Ziel den Umfang des vorausgesetzten jungburgwallzeitlichen Graberfeldes zu erfassen. Die in der Sonde in einigen Schichten obereinander ermittelten Gräber, kann man rahmenhaft in das 12. Jahrhundert datieren. Im südöstlichen Teil der Sonde hat man ein Objekt mit reicher Vertretung von Wiedertäufer /Habaner/ Keramik abgedeckt, die zur Untersuchung dem ÚLU in Strážnice übergeben wurde. Das Objekt kann vielleicht als ein Lehmdepot für die Keramikproduktion interpretiert werden. Am Orte des einstigen Hofes der LPG bestand vom Jahre 1558 bis zum Jahre 1622, als es zur Wüstung der hiesigen Wiedertäufer Gemeinde kam, ein Wiedertäufer Gehöft. In der Nähe des Objektes wurden zwei Sonden zur Feststellung des etwaigen Vorkommens eines keramischen Ofens, der jedoch nicht erfasst werden konnte. Ferner hat man den Rest eines kleineren Abfallobjektes untersucht, das bei dem Ausbau einer Kanalisierung im Jahre 1980 gestört wurde. An dieses Objekt knüpfte ein Baukomplex, der in einer Länge von ca. 20 m zu beiden Seiten der Kanalisationsrinne festgestellt wurde. Seine Untersuchung wird man in Form einer Flächenabdeckung unternehmen müssen. Durch eine eingehende Feststellungsgrabung wurde das Flächenausmass und die Stratigraphie eines umfangreichen Abfallobjektes beglaubigt, das ungefähr 100 m in südlicher Richtung von dem ehemaligen Hof der LPG situiert ist, mit dessen Abdeckung sich ÚLU im Jahre 1983 befassen wird.

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává:	Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě:	hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk:	Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	400 kusů - neprodejné